

Politická korektnost nejen v českém právu aneb máme rezervy?

Otázka v názvu tohoto příspěvku vyžaduje především malé vysvětlení, co to je politická korektnost. Definice je víc, ale pro zjednodušení nám bude stačit konstatovat, že jde o politicky korektní vyjadřování čili jazyk, jímž neurážíme příslušníky jiných národů, náboženství, rasy, pohlaví a dalších skupin, zkrátka nikoho z těch, kteří jsou poněkud citlivější z nejrůznějších důvodů. Což samozřejmě nevyklučuje z urážení osoby zcela necitlivé.

Podívejme se tedy nejdříve na základní kodex občanského práva, jímž je nám všem notoricky známý občanský zákoník. Není třeba ho nadále označovat nálepkou „nový“, maximálně zánovní, to však není důležité, pojďme hned k tématu.

Již v § 1 se hovoří o tom, že ustanovení právního řádu, upravující vzájemná práva a povinnosti osob, vytvářejí ve svém souhrnu soukromé právo.

Ejhle, máme první problém. Pojem osoba je podle mého názoru zcela nekorektní, protože vyvolává představu, že díky rodu se jedná o ženy, zatímco s muži se asi vůbec nepočítá. Přitom není problém tuto pasáž zrovnoprávnit třeba termínem osobeč či osobník. Tato forma diskriminace je vyvážena v § 3, který stanoví, že soukromé právo chrání svobodu a důstojnost člověka, takže i ti nejvíce zranění

muži mohou mít pocit falešného zadostiučinění. Samozřejmě tvrdit, že žena není člověk, může jen naprostý mentálně narušený nebo výjimečný jedinec čili muž, nekorektně bych napsal idiot, ale snažím se zahrnout všechny myslitelné varianty. Kromě toho adekvátní náprava i zde je geniálně prostá v podobě termínu člověna.

Aby toho nebylo dost, tentýž paragraf stanoví demonstrativně zásady, na nichž soukromé právo spočívá, a to věru není příliš líbivé čtení. Jestliže má každý právo na ochranu života a zdraví, jakož i svobody, cti, důstojnosti a soukromí, mám to chápat tak, že ženám je toto právo upíráno? Jen podotýkám, že jsme ve 21. století a nebavíme se zde o volebním právu, o něž ženy staletí bojovaly! Skutečně nechápu úmysl zákonodárce, proč nedopřál ženám alespoň kapku soukromí. Jsem si vědom skutečnosti, že jsou to bytosti družné a rády se navzájem setkávají, aby si řekly něco rozumného bez mužských všíználek, nicméně občasně soukromí bych jim nikdy neupíral. A pokud někdo tvrdí, že ho v kuchyni nebo při praní a žehlení mají dost, tak je výjimečný, abych nepoužil politicky nekorektní výraz pro mentálně retardovaného.

Stále zůstávám u § 3 a žasnou nad zásadou číslo dvě. Rodina, rodičovství a manželství požívají zvláštní zákonné ochrany. Ať se na

mě nikdo nezlobí, ale tohle už přesahuje všechny meze. Rodinu bych ještě překousl, ačkoliv plačící sirotek bez zvláštní ochrany je ostudou naší země, ale nad rodičovstvím a manželstvím si mohu jen zoufat. Tady jde o trestuhodnou diskriminaci těch, kteří rodiči nejsou, protože jim příroda tento dar nenařídila. Darem myšleno rodičovství. Navíc pominu skutečnost, že skutečným rodičem je vždy jen matka, která rodí, zatímco otec je maximálně plodič za předpokladu, že je dítě jeho. Manželství je pak ještě horší! Skoro se ocitáme ve středověku! Zvláštní ochranu manželství dáme, ale gayům v registrovaném partnerství nikoliv? Všimněte si, že jsem použil politicky korektní výraz. Na rozdíl od homosexuálů a lesbiček. Co z toho plyne? Gayové mají smůlu, protože zvláštní ochranu nemají a navzdory velké snaze ji ještě nezískali. Samozřejmě existují i názory opačné, že je to tak správné, protože manželství je svazkem muže a ženy a tím pádem oni se do této definice nevejdou. Tím se nám ovšem otevírá jen další brána pekelná. Tou jsou totiž donedávna nevinná označení muže a ženy.

Jak někteří z Vás možná zaznamenali, v několika státech se již podařilo určitým chrabrým jedincům dosáhnout toho, že nejsou považováni ani za muže, ani za ženu, a jako pohlaví si zvolili třetí cestu v podobě jakéhosi X jedince. To je přece tak inovativní, že se člověku až tájí dech. Ještě nedávno jsme byli

užasí nad možností změny pohlaví a tak nově získanou svobodou být tím, čím chci, a nyní se dostáváme ještě o krůček dál. Je jen otázkou času, kdy tento skvělý vynález bude uzákoněn v našem nekorektním právním řádu. Těším se na okamžik, až budou všude třípohlavní toalety, i když chápu, že někteří provozovatelé v rámci úspor budou nutit X jedince, aby navštěvovali pánské nebo dámské toalety podle toho, jak se v dané chvíli právě cítí. Začal jsem ovšem jen zcela nepodstatným detailem, jak je mi vlastní. To podstatné je jinde. Neměli bychom pořád jen slepě kopírovat jako v historii, ať šlo o naše rudé bratry z východu, anebo z prohnílého imperialisticko-kapitalistického západu. Proč nebyt jednou v čele nového řádu?!

Z tohoto pohledu doporučuji začít připravovat nový občanský zákoník co nejrychleji jako vzor pro všechny další země s jejich nedokonalými právními předpisy v této oblasti, protože jsem se dosud zaměřil pouze na 2, slovy dva paragrafy a je snad více než zřejmé, jak moc bude nutné změnit. Jen namátkou uvedu důkaz smrti v § 26, což je zcela nekorektní, když zde hovoříme o mrtvém namísto metabolicky odlišném jedinci, případně o negativním výsledku péče o pacienta, tedy de facto o nežijící osobě, dříve nazývané nekorektně mrtvolou. Lze použít i výraz dysfunkční dítě země nebo rovnou v zemi. Obdobně platí pro domněnku smrti podle § 71. Zvláštním oříš-

kem bude jméno člověka a jeho ochrana, což může vyvolávat zajímavé situace u X jedinců, pokud budou trvat na své výjimečnosti i v této souvislosti. Mohou samozřejmě vystupovat i pod pseudonymem, pak ale hrozí, že se v tom už nikdo nevyzná.

V našem úsilí však musíme jít ještě dál a umožnit všem těm, kteří se dosud nenašli, aby se mohli přihlásit i k dalším živočišným druhům. Pokud se někdo cítí například jako bytost z říše zvířecí, nevidím důvod, proč mu neumožnit i tento druh sebeurčení. U některých jedinců ostatně není již nyní těžké uhadnout, kam směřují.

V neposlední řadě bych rád zmínil i nevhodnost používání výrazů matka a otec nebo maminka a tatínek, občas nazývaných máti a fotr osobami na pomezí dětství a dospělosti, nekorektně pubertáky, což jsou ti, kteří nikdy nepustí sednout v MHD ani fyzicky pozmeněnou osobu, dříve nekorektně nazývanou invalidní či tělesně postiženou, protože čučí do mobilů, pijí Red Bull a na uších mají sluchátka. Aby nedošlo k mýlce, jejich přístup má svou logiku s přihlédnutím k očekávané délce jejich životů v této technologicky i jinak ujeté společnosti. Navíc obdobně si nesednete ani vedle jinak rozměrné nebo horizontálně pozmeněné osoby, kterou dodnes někteří nekorektně nazývají tlustou či obézní, neboť ta se na jednu sedačku prostě nevejde.

Odhlédneme ještě krátce od občanského práva a podívejme se na právo trestní. Tady není situace o nic lepší. Skutkové podstaty trestných činů jsou uvozeny neurčitým a tedy rádoby politicky korektním výrazem „kdo“ a následovány tím, co dotyčný provedl, a v dalším se pak hovoří o pachateli, což lze chápat jen tak, že trestné činy páchají pouze muži. S pachatelkami zákon nepočítá, s X jedinci taktéž ne. Navíc zákon obsahuje na řadě míst zcela nekorektní pojmy jako například „vražda“, ačkoliv správně mělo být neutralizace osoby nebo svévolné zbavení života.

Jak snad z výše uvedeného vyplývá, čeká nás všechny ještě dlouhá cesta. Jistě se najdou i odpůrci politické korektnosti v právu, nicméně její masivní nástup je nezadržitelný. A ruku na srdce – komu se líbí být ohavný namísto kosmeticky odlišný, anebo plešoun místo vlasově znevýhodněný? Snad jen emočně odlišnému. ●

JUDr. Josef Vejmelka,
advokát
Vejmelka & Wunsch s. r. o.